

EEN VERHAAL UIT HET JONGENSHUIS IN OORLOGSTIJD

Gerrit, 16 jaar, was wegens onhandelbaarheid door de kinderrechter bij ons geplaatst. Er moest dan ook herhaaldelijk een correctiemaatregel worden toegepast, maar toch, ondanks zijn wangedrag nam hij ieder voor zich in door zijn, zij het brutale, openhartigheid.

Met zijn vader had hij het naar zijn zeggen erg slecht getroffen. Vader was ontzettend streng en had als NSB-er een functie bij de Wehrmacht. Hij was voorstander van een Pruisische opvoedingsmethode en zei herhaaldelijk 'Mijnheer, ik geef u het recht om desnoods een stuk hout te gebruiken, maar maak een kerel van Gerrit. Als hij zich komt beklagen dat hij geslagen is, krijgt hij er van mij nog een pak slaag bij.'

Hij vond ons blijkbaar maar slappe knullen dat wij van dit aanbod geen gebruik maakten, het verleden had hem ook nog niet geleerd dat dit geen indruk op Gerrit maakte. Het ergste vond hij dat zelfs de Jeugdstorm de jongen niet in het gareel had gekregen. Hij was tot 4 maal toe uit hun gelederen verwijderd.

Als Gerrit straf had opgelopen, zodat hij de zondag in de inrichting moest doorbrengen in plaats van bij zijn ouders, belde pa 's maandags op waarom hij Gerrit niet gezien had. Als hij hoorde dat Gerrit wegens wangedrag niet uit mocht, kwam prompt zijn verzoek: 'wilt u er voor mij 8 weken bijdoen.' Ook hier werd natuurlijk niet op in gegaan.

Gerrit was weer voor de zoveelste maal bij zijn patroon weggejaagd wegens wangedrag en ter correctie werd hij in het huis gehouden om onder toezicht huishoudelijk werk te verrichten als boenen, schrobben aardappelschillen enz.

Na enige weken wilden ze meestal wel graag weer bij een patroon werken en hun best doen, want dat huishoudelijk werk beviel hen niet erg.

Het was voor de scholieren juist kerstvacantie. Tegen de middag kreeg ik de telefonische uitnodiging om deze scholieren deel te laten nemen aan het kerstdiner dat ieder jaar aan de kinderen van het Prinses Marijkehuis wordt aangeboden door de Horecaf (zelfs in de oorlogsjaren). Er moest alleen een groepsleider meekomen, daar de jongens zich keurig zouden moeten gedragen.

Binnen een uur moesten ze al aanwezig zijn. Ik antwoordde dat zij er zouden zijn en dat ik instond voor hun gedrag.

Goede raad was duur, er was geen leider ter beschikking, maar ik kon in die tijd de jongens toch zo'n buitenkansje niet laten mislopen.

Ik meende de oplossing te zien in Gerrit, de grootste raddraaier van ons tehuis. Ik ontbood hem op kantoor en begon een praatje met hem. Terloops merkte ik op dat het jammer was dat er geen leider ter beschikking was om met de schooljongens aan het kerstdiner deel te nemen, maar dat ik het niet aandurfde de jongens er zonder leiding heen te sturen. Ook zei ik dat ik hem als oudere niet mee kon sturen omdat hij zelf de grootste belhamel was. Alleen de gedachte aan eten maakte Gerrit al draaierig.

'Mijnheer', ze hij, 'als u mij de leiding geeft, garandeer ik dat elke jongen zich keurig zal gedragen.' Ik bleef onwillig doen, ofschoon ik hem had waar ik hem hebben wilde.

Ik zei hem dat hij dan als groepsleider zou moeten fungeren en verantwoordelijk was voor het gedrag van de 13 jongeren. Op zijn open wijze zei Gerrit dat hij één voorwaarde had. 'Mijnheer, omdat mijn vader NSB-er is, noemen ze mij landverrader, maar ik wil dat u de jongens zegt dat ik als groepsleider meega en rapport moet uitbrengen over hun gedrag, want een verrader wil ik niet zijn.'

Dit was snel gedaan, de zondagse costuums waren snel aangetrokken en daar vetrok het stel, twee aan twee in gelid (wat bij een groepsleider nooit zou gelukken) onder leiding van Gerrit die naast z'n schoenen liep van trots en telkens de jongens controleerde op het lijstje dat hij snel had gemaakt.

Voor de jongens thuis waren was ik er van op de hoogte gebracht dat zij zich keurig hadden gedragen, niemand begreep hoe dit mogelijk was.

Gerrit kwam correct de groep afmelden. 'Mijnheer, ik heb geen enkele klacht, ze hebben zich allemaal netjes gedragen, maar 't was hun geraden ook, want ik had beloofd ze kreupel te slaan als ze niet deden wat ik zei.'

Met negering van de laatste zinsnede ze ik erg tevreden en blij te zijn dat ze dit heerlijke diner hadden kunnen meemaken.

Gerrit stond al half op de gang toen hij nog even terugkwam. Hij zei: 'Mijnheer, ik vond altijd dat de groepsleiders maar een lui baantje hadden, nooit werken, ons alleen maar pesten met straf. Ik heb nu gezien hoe moeilijk het is en zal proberen ze niet meer zo te treiteren.'